

FÓRUM

Korinek László

A híd

Valamikor, 1990 kora őszén a belügyminisztérium rendészeti helyettes államtitkára fogadta Bernhard Prestel zürichi üzletembert, egy nemzetközi konzulting cég elnökevezérigazgatóját. A vendég előljáróban ismertette, hogy munkatársaival már átvilágította és gyakorlati tanácsokkal látták el egyebek között a belga, a holland vagy a svájci rendőrséget, s tanácsaik alapján ezeken a helyeken jelentős hatékonyságemelkedés következett be. (A fiatalabb olvasók számára csak egy megjegyzés: ez volt az az időszak, amikor Magyarországon hónapról hónapra emelkedett az ismertté vált bűncselekmények száma, határainkon túl széthullóban voltak államalakulatok, valamint kelet s dél felől fenyegető hírek jöttek a küszöbön álló délszláv háborúról.) Bernhard Prestel felajánlotta, hogy kész átvilágítani a nehézségekkel küzdő magyar rendőrséget, mert tudja, hogy a már folyamatban lévő politikai változást szervezeti, szemléletbeli átalakulásnak is kell követnie. Ez természetesen magától értetődő volt, de a tárgyalásban az hozott döntő fordulatot, hogy a svájci üzletember közölte, mindezt ingyen teszi, ugyanis olyan konstrukciót javasolt, melyben megszervezte a feladat költségeinek nyugat-európai kormányok általi önkéntes viselését. Mivel csak pár hónappal voltunk a látványos magyar határnyitás után, és a nemzetünk iránt érzett rokonszenv mérete olyan nagy volt Nyugat-Európában, hogy ez teljesen hihető ígéretnek tűnt. Különösen úgy, hogy mindeközben hazánk külföldi adósságállománya soha nem látott méreteket öltött. Horváth Balázs akkori belügyminiszter öt perc alatt megértette a nagylelkű ajánlat politikai hasznát, és a donációban résztvevő kormányok megkapták az előre elkészített felkérőleveleket, ezzel beindult a máig is sokat emlegetett, több évig tartó Team–Consult-os átvilágítás. A vizsgálat stratégiai célja az volt, hogy minden magyar rendőri egységhez külföldi nyugalmazott rendőrtisztek érkezzenek és készüljön egy problémakatalógus. Ennek összegzését a svájci cég vezetője a parlament nemzetbiztonsági bizottsága előtt megtette, ahol egyhangú határozat született a projekt folytatására. A következő fázisban már magyar rendőrtisztek utaztak ki a fent említett országba, s ott szakmai gyakorlatokon vettek részt, és gyakran az ajándékba kapott, jól felszerelt rendőrautókon tértek haza. Úgy tűnt, hogy a magyar rendőrségi állomány – Boross Péter akkori belügyminiszter szavajárásával – sikerrel vált partot, s előbb-utóbb teljesértékű partnere lesz a nyugat-európai rendőri szakembereknek. Az, hogy ez a várakozás nem mindenben teljesült már egy másik tanulmány témája

lenne, most érjük be azzal, hogy szigorúan tudományos szempontok alapján nem tekinthetjük a magyar rendészet elméleti felkészültségét a nyugat-európaival teljesen szinkronban állónak. Azt azért mégis meg kell jegyezni, hogy a 90-es években sikerrel működött Magyar Rendészeti Kutatóintézet megszüntetése nem volt a legszerencsésebb politikai döntések egyike. Öröndetes tény ugyanakkor, hogy felnőtt egy olyan új rendőri nemzedék, mely kiváló nyelvtudással rendelkezik, s közülük a legjobban a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájának ígérates hallgatói.

Mint volt lapszerkesztő gyakorta tapasztaltam egy-egy rendészettel foglalkozó kézirat kapcsán, hogy a szerző nem ismeri a kurrens idegen nyelvű szakirodalmat. Így nem egyszer felfedeztek olyan újítást, amely a nyugati szakirodalomban előnyeivel és hátrányaival már alaposan kitérgyalt tapasztalat volt. Szeretném eloszlatni azt a közkeletű hiedelmet, hogy a rendészetnek nincs szakirodalma, és azt mindig az ország politikusai tudják az adott nép viszonyaihoz illeszkedően legjobban meghatározni. A valóság ezzel szemben az, hogy nagyon élénk tudományos munka folyik ezen a téren is, melynek lecsapódásából engedtessek meg nekem, hogy felsoroljak néhány nagyon tekintélyes folyóiratcímet az alábbiakban.

- Crime Science
- European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice
- European Journal of Criminology
- European Journal of Police Studies
- European Journal on Criminal Policy and Research
- International Journal of Electronic Security and Digital Forensics
- International Journal of Police Science & Management
- Journal of Police and Criminal Psychology
- Police Journal: Theory, Practice and Principles
- Police Quarterly
- Policing: A Journal of Policy and Practice
- Trends in Organised Crime
- Journal of Human Trafficking
- Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism
- Police Practice and Research
- Policing & Society
- Studies in Conflict and Terrorism
- Revue Internationale de CRIMINOLOGIE et de POLICE Technique et Scientifique
- Policing & Society
- Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft
- Die Polizei

- The British Journal of Criminology
- Criminology
- Policing
- Police Quarterly
- Security Journal
- Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism
- International Journal of Intelligence and Counterintelligence
- The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs
- Theoretical Criminology
- Crime, Law and Social Change
- Journal of Contemporary Criminal Justice
- Criminal Justice Studies
- The Howard Journal of Crime and Criminal Justice
- Journal of Criminal Law and Criminology
- European Journal of Criminology
- European Journal on Criminal Policy and Research

Mint a fenti felsorolásból látjuk, szinte minden világnyelven elérhető a rendészetnek az a nagyon gazdag tárháza, mely meg kellene, hogy jelenjen a magyar rendészeti közgondolkodásban. Tájékozódtam, sajnos – tán anyagi eszközök híján – ebből csak mutatóban van elérhető nyomdai példány a magyar könyvtárakban.

Majd harmincesztendő rendészeti tapasztalatom birtokában két törésvonalat érzékelek. Az egyik, hogy a fájdalmasan hiányzó Rendészeti Kutatóintézet szerepét a kétségkívül egyre erősödő, immár egyetemi szintű rendészeti felsőoktatás még a doktori iskolájával sem tudja betölteni, a másik, hogy a rendészet nemzetközi szakirodalma nem jut el a magyar rendészet vezetői és végrehajtói állományához.

Paradox, de a problémára épp a kialakult helyzet hordja önmagában a kézenfekvő megoldást. Mint az alább következő táblázat mutatja az NKE Rendészettudományi Doktori Iskola jelenlegi hallgatói máris rendelkeznek olyan nyelvi előképzettséggel, ami megfelelő vezetővel kiválóan továbbfejleszthető speciális szaknyelvi tudássá. (Közbevetés: sajnálatos, de a gyorsan fejlődő nemzetközi rendészeti szaknyelvvvel nem tart lépést a magyar, ezért egy sajátos magyar nyelvújításra is szükség lenne.)

	Felsőfok	Középfok	Alapfok
Angol	11	36	2
Német	7	19	1
Orosz	2	1	

Spanyol	1	3	
Francia		1	1
Olasz			1
Latin		1	
Román		1	

Az NKE Rendészettudományi Kar Doktori Iskolája vezetőségének már vázoltam egy tervezett virtuális folyóirat tervét, s örömmel működne közre annak megvalósításában.

Elképzelésem szerint egy kiváló nyelvtudással rendelkező magyar rendészeti tudós időről időre ki kellene, hogy jelöljön olyan idegen nyelvű szakcikkeket, amelyek ismerete elengedhetetlenül fontos lenne a magyar szakemberek ismeretanyagához. Első lépésben az előfizetést nem igénylő, szabad hozzáférésű (free access) folyóiratokkal kellene kezdeni, majd elő lehetne fizetni néhány költségesebb rendészeti folyóiraatra is. Az így kijelölt folyóiratokból a doktori iskola hallgatói havonta egy tanulmányt választhatnának szabadon, és egyet pedig a témavezetőjük kötelezően előírna nekik. Ezeket a hallgatók elolvasnák, majd – mint a mellékletben látható példák szerint – szemléznék, vagyis tömören összefoglalnák a lényeges mondanivalót. (Ne gondoljuk, hogy ez valami borzasztó nagy erőfeszítést igénylő munka, mert a tanulmányok elején található úgynevezett absztraktban a szerző ezt előzékenyen meg is teszi.) A doktori iskola hallgatója ezért a munkájáért megfelelő kvóta szerint kreditpontot kapna.

Vegyük észre ennek két, pedagógiaiilag nagyon fontos hozadékát:

- a doktori iskola hallgatója felügyelet, segítség mellett fejleszti általános nyelvi ismereteit igényes szaknyelvi tudássá,
- ugyanakkor megtanulja a lényeget kiemelő és összefoglaló tudományos módszertant.

Az elkészült nyers fordítást a virtuális folyóirat szakmai szerkesztője átnézi, lektorálja, s ha szükséges korrigálásra visszaadja a hallgatónak. Az így többszörösen átnézett végtermék aztán (munkacímén Nemzetközi Rendészeti Figyelő) egy internetes lapban, valamely kialakuló rovatrend szerint folyamatosan közlésre kerülne. Figyelemmel arra, hogy a doktori iskola hallgatói – igaz kreditpontok reményében – a recenzióikat nem öncélúan, hanem a magyar rendészettudomány alakító és művelői számára elérhetően végezhessek, célszerűnek tartom, hogy végtermékeiket az új arculatot kialakító Belügyi Szemle hasábjain tegyék közzé. Vegyük észre, hogy egy ilyen internetes lap beindítása voltaképpen a már ma is rendelkezésre álló kapacitások ésszerű átrendezésével megvalósítható. Vannak ígéretes és remélhetőleg dolgozni kész doktoranduszok, akiknek nyelvtudása megfelelő

vezetés mellett bővíthető. Vannak nemzetközi folyóiratok, melyek ismeretei jelenleg nem jutnak el a potenciális magyar felhasználókhoz. S van olyan magyar rendészettudós, konkrétan Finszter Géza MTA doktor, az MTA Rendészeti Albizottságának elnöke, a legigényesebb magyar rendészeti szakirodalom (A rendőrség joga, Rendészettan nagymonográfiák szerzője), s az NKE Rendészettudományi Karon hét tantárgy kizárólagos oktatója, aki jól meg tudja ítélni, hogy a kar oktatóinak milyen szakirodalmat adna legszívesebben a kezébe. Továbbá Szikinger István habilitált doktor három nyelvvizsgával, s aki ez idő szerint a Belügyi Szemle szaklektora, kivételes szerencseként rendelkezik rendészeti szakmai és nagyon magas színvonalú nyelvismeretekkel.

Ahhoz, hogy az egész vállalkozás, úgy a doktori iskola, mint a Magyar Akkreditációs Bizottság, valamint a Nemzeti Közzolgálati Egyetem szellemében működjön, kívánatos lenne egyféle „Felügyelő Bizottságot” is alakítani. Ebben képviseltetné magát a doktori iskola vezetője, az NKE Rendészettudományi Kar dékánja, és az egész koncepció kiötlője. Ez a bizottság gondoskodna arról, hogy ez az ország többi doktori iskolája számára is követendő példaként szolgáló projekt a Belügyi Szemlével sikeresen tudjon együttműködni. Az egész vállalkozás lényege, hogy egy ilyen figyelővel hidat verjünk a létező külföldi szakismeretek és a magyar rendészeti gyakorlat között, s összekössük az ígéretes doktorjelöltek elméleti tudását és a rendőri praxist.

A Nemzetközi Rendészeti Figyelő szélesebb körű hasznosítása további két területen lehetséges még. Először is megfontolandó, hogy a lap legyen elérhető az érintett belügyi vezetés, valamint az ORFK meghatározott szervezeti egységei számára. Mindkét területen gyarapodik a munkatársak nyelvismerete, ami az eredeti külföldi források közvetlen tanulmányozását is lehetővé teszi. Nem kétséges, hogy az így megszerzett ismeretek segíthetik a nemzetközi együttműködést is. Másodszor a Figyelő megkönnyítheti a NKE Rendészettudományi Kar oktatóinak tájékozódását a külföldi szakirodalomban, ami nélkülözhetetlen az egyetemi szintű oktató- és kutatómunkában.

A mellékletekben bemutatok három, különböző nyelvű tanulmányból készült recenziót, melyek mintaként szolgálhatnak a további munkához.

Romanovszkij, Georgij Vasziljevics – Romanovszkij, Vladiszlav Georgievics (2019): *Az emberi jogok korlátozásának határai a terrorizmus megelőzése terén Oroszországban és külföldön*. Vszerosszijszkij Kriminologicseszkij Zsurnal, 1, 41–50.

ПРЕДЕЛЫ ОГРАНИЧЕНИЯ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА ПРИ
ОСУЩЕСТВЛЕНИИ ПРОФИЛАКТИКИ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РОССИИ И ЗА РУБЕЖОМ

<http://cj.bgu.ru/reader/article.aspx?id=22400>

A terrorizmus elleni fellépés a világ minden országában elsőrendű szükséglet és feladat. Oroszországban is számos, igen sok áldozatot követelő támadást hajtottak végre. A szerzők azt vizsgálják, hogy a törvények megfelelő keretet biztosítanak-e a hatékony megelőző és elhárító tevékenység számára. Következtetésük szerint a prevenció terén nem állnak rendelkezésre azok az eszközök, amelyeket a romboló erőszak sújtotta más országok – így az Egyesült Királyság és Franciaország – már bevezetett. Franciaországban 2015. november 13-án egy sor terrorcselekményt követtek el, amelyek következtében több mint 100 ember vesztette életét. Az Oroszországban betiltott Iszlám Állam nevű szervezet harcosai ezt a napot a francia szeptember 11-ének nevezték el. Francois Hollande – aki akkor Franciaország elnöke volt – azonnal kiadta a feladatot: határozott jogi lépéseket kell tenni a terrorizmus elleni fellépés eredményességének javítására. Ennek nyomán két jelentős törvény született: az egyik a közbiztonság és a közlekedés védelméről az antiszociális magatartásokkal szemben (2016. március 22., 2016-339 sz.), a másik pedig a szervezett bűnözés, a terrorizmus és azok finanszírozása elleni harc erősítéséről, továbbá a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának a növeléséről (2016. június 3., 2016-7311.).

Nagy-Britanniára és Észak-Írországra vonatkozóan a szerzők a terrorizmus megelőzéséről és felderítéséről szóló 2011-es törvényt hozzák fel példaképpen a hatékony prevenció normatív megalapozására. Megjegyzendő, hogy a jogszabály igen széles mérlegelési lehetőséget biztosít a hatóságok számára. A jogkorlátozó beavatkozások kiterjedhetnek mindazokra, akik bármilyen módon előmozdítják a terrorcselekmények megvalósulását, akár úgy, hogy az ilyen törekvéseket támogató személyeket segítik bármely módon. A magatartási szabályokat, elsősorban tilalmakat tartalmazó intézkedéseket a miniszter (Secretary of State) rendelheti el. A bírósági kontroll és a jogorvoslati jog biztosított.

Oroszországban is születtek hasonló szabályok, de nem szövetségi szinten. Dagesztánban például a lakosság igen jelentős részére kiterjedt a megelőző elszámoltatás alkalmazása, ami a terrorizmussal kapcsolatba hozható személyek ilyenként történő nyilvántartásba vételét és megfigyelését jelentette. 2011-től kezdődően szóbeli parancsok alapján terjedt el ez a gyakorlat, majd 2015-ben a köztársasági belügyminiszter nyilvánosságra nem hozott utasítást (737. sz.) adott ki az elszámoltatások szabályozására, amit tömeges méretekben alkalmaztak. Az intézkedés alá vont személyekről biometrikus mintákat vettek, és figyelmeztették őket a szabályok megsértésének lehetséges – közigazgatási – következményeire. A bíróságok megerősítették az eljárás törvényességét. A későbbiekben – 2016-tól kezdődően – azonban megváltozott az igazságszolgáltatási gyakorlat. A tömeges panaszok nyomán megállapították, hogy az intézkedés hátrányos megkülönböztetéshez vezethet, s számos esetben önkényesnek minősült. 2017-ben a megelőző elszámoltatást megszüntették.

A megelőzés során a tanulmány írói szerint nagy hangsúlyt kell fektetni a terrorszervezetek utánpótlási bázisának szűkítésére. Ez azonban – miként a brit példa mutatja – nem korlátozódhat a lehetséges tettesek csatlakozásának megakadályozására. Példaképpen említik, hogy 2013-ban Muhammad Al Arefe szaúdi vahabita prédikátor a Twitteren (ahol körülbelül 9 millió követője van) arra szólította fel a nőket, hogy szex-dzsihádot indítsanak Szíriában. A harcosok testi szükségleteinek kiszolgálása révén a kezdeményező szerint a nők jelentősen hozzá tudnak járulni a hitetlenek elleni harchoz. Tény, hogy a tömeges terror országaiból hazatérni tudó nők a velük szemben alkalmazott erőszakról, megfélemlítésről, de legalább megfélemlítésről számoltak be.

A szerzők a hazai és külföldi példák áttekintése és azok értékelése alapján arra a következtetésre jutottak, hogy Oroszországban szövetségi törvényre van szükség a terrorizmus megelőzése, a prevenció keretében alkalmazható intézkedések alkotmányos szabályozása érdekében.

A két Romanovszkij álláspontjával egyet lehet érteni. Megjegyzendő azonban, hogy a közzétett írás címében jelzett problémával érdemben nem foglalkoznak. Az olvasható ki a tanulmányból, hogy a korlátozásoknak megfelelő – döntően eljárási – garanciák mellett nincsenek érdemi, az életviszonyok terén megragadható határai. Erre vonatkozó érvelés azonban nincs a publikációban. Felvethető például, hogy a szex-dzsihád megakadályozása érdekében – a brit példát alapul véve – tiltható, megakadályozható-e a szexuális (szerelmi) viszony létesítése olyan valakivel, aki a terrorizmust támogató személlyel áll kapcsolatban? Meddig mehet el a hatalom? Ez a kérdés a biztató cím ellenére nyitva maradt.

Kulcsszavak: terrorizmus, megelőzés, emberi jogok, törvényhozás, összehasonlítás

Keywords: terrorizm, profilaktika, cselovecseszkje prava, zakonodatelsztvo, szravnenie

2. számú melléklet

Feltes, Thomas (2019): *Honnan ered, hova vezet a „német félelem”? A belső és az érzékelt biztonság, az államba és a demokráciába vetett hit elvesztése.* Neue Kriminalpolitik, 1, 3–12.

Die „German Angst“. Woher kommt sie, wohin führt sie? Innere vs. gefühlte Sicherheit. Der Verlust an Vertrauen in Staat und Demokratie

<https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/0934-9200-2019-1-3/die-german-angst-woher-kommt-sie-wohin-fuehrt-sie-innere-vs-gefuehlte-sicherheit-der-verlust-an-vertrauen-in-staat-und-demokratie-jahrgang-31-2019-heft-1?hitid=0&search-click>

Az írás a bűnözéstől való félelem problémáit vizsgálja. Megállapítása szerint a belső biztonság egyre inkább az érzékelt biztonságot jelenti. A bűncselekményektől való félelem egyes polgárok számára fontosabb, mint a valóság. A politikusok intézményes formában fejezik ki a félelem kezelését minden lehetséges alkalommal akkor is, ha ténylegesen a probléma ezt nem indokolja. Külföldön sajátos német félelemről beszélnek. Való igaz, hogy az ország lakosságára jellemző a megélhetésért való aggodalom, továbbá a negatív változásoktól – így a kriminalitás növekedésétől – való tartás.

Thomas Feltes megjegyzi, hogy ennek a jelenségnek a bűncselekmények számának és minőségének az alakulásához nincs tényleges köze, még akkor sem, ha nem csupán a hivatalos statisztikához, hanem a saját sértetté válásról történt megkérdezéseken alapuló felmérésekhez viszonyítjuk. A bűnözéstől való félelem tehát nem a kriminalitás tényleges alakulásától függ. A megélhetési, a munkahellyel kapcsolatos és más, a jövőre vetített aggodalmak egyfajta általános, szétfolyó fenyegetettségi érzésben oldódnak fel, amit aztán a bűnözés jelenségeire is kivetítenek.

A tényleges helyzet alakulása és a szubjektív oldal közötti ellentmondást jelzi, hogy az utóbbi terén a félelem növekedése volt megfigyelhető, miközben a Bochumban végzett felmérések adatai szerint 1998-tól 2016-ig a megkérdezettek a legfontosabb kategóriákban, a konkrétan általuk megélt deliktumokkal kapcsolatban csökkenő tendenciát jeleztek. A lopások esetében ez 16-ról 10%-ra esett vissza (az összes megkérdezett és a ténylegesen sértetté

válásról beszámolóik arányára vonatkozóan), a testi sértésnél pedig 2,4-ről 1,6%-ra. Érdekes adat, hogy az utolsó megkérdezés alkalmával a minta 0,3%-a számolt be a vele szemben elkövetett rablótámadásról, ugyanakkor a megkérdezettek 19%-a tartotta valószínűnek, hogy a következő évben ez megtörténik.

Mindazonáltal tény, hogy a félelem egyes konkrét forrásaira vonatkozó kérdésre adott válaszokból is kiderült: nem a kriminalitás áll az első helyen, az egzisztenciális fenyegetettség különböző vetületei mögött az csak a 18. helyet foglalta el. A kutatások eredményei alapján arra is lehet következtetni, hogy a feljelentési hajlandóság erősödött az emberekben. Ez összefügg a jelzett tendenciával, de egyben azt is jelzi, hogy többen tartózkodnak attól, hogy a konfliktust maguk kíséreljék meg rendezni.

A szerző arra a következtetésre jutott – amivel teljesen egyet lehet érteni –, hogy a német történelmi fejlődés következtében valóban megjelenhetnek nemzeti sajátosságok a szubjektív biztonság területén, de nem ezek a meghatározó tényezők. A közhatalmi intézményekbe vetett bizalom gyengülése hozzájárult a félelem és szorongás erősödéséhez. A teendőket illetően hangsúlyozza: az érzések és a valós állapotok közötti ellentmondás oldása kötelessége a bűnüldöző szerveknek és a politikának is. A legfontosabb azonban azoknak az elveknek, erkölcsi értékeknek a következetes képviselése, amiknek az érvényesülése fokozza a biztonságérzetet. Mindenképpen tartózkodni kell az olyan hibás válaszoktól, mint például a rendőrség létszámának kritikátlan növelése, ami önmagában semmire nem jelent megoldást.

Kulcsszavak: félelem a bűnözéstől, rizikótársadalom, demokrácia, bizalomvesztés, értékerősítés

Keywords: Angst vor Verbrechen, Risikogesellschaft, Demokratie, Vertrauensverlust, Stärkung der Werte

3. számú melléklet

Sanders, Carrie B. – Langan, Debra (2019): *A közügyek újfajta intézése és a rendőrségi kontroll kiterjesztése: közösségi biztonsági hálózatok Kanadában*. Policing and Society, 5, 566–678.

New public management and the extension of police control: community safety and security networks in Canada

Hozzáférhető (a CEPOL rendszerén keresztül):

<https://www.tandfonline.com/toc/gpas20/29/5?nav=tocList>

Carrie B. Sanders és Debra Langan a közhatalom, ezen belül a rendőri funkciók és a társadalomirányítás közötti viszony kanadai alakulását vizsgálja ebben az írásban. Megállapítható egyrészt a rendőri tevékenység által érintett életviszonyok szűkebbre szorulása, másrészt új szereplők belépése a közbiztonság-védelem rendszerébe. A társadalom felé forduló rendészeti magától értetődően együtt kell működnie mindazokkal, akik hasonló célok érdekében tevékenykednek. Nem csupán a magánbiztonsági szervezetekről van szó, hanem minden olyan közösségi intézményről, amely az általánosan elfogadott értékek és normák erősítését, illetőleg védelmét szolgálja. Egy 2013-as tanácskozássra utalva a szerzők leszögezik, hogy egyértelmű cél a polgárok, a rendőrség és az egyéb érdekelt szervek együttműködése az olyan integrált közösségi biztonsági törekvések előmozdításában, amelyek a bűnözés végső okainak megragadását és kedvező irányba történő befolyásolását próbálják elérni.

Megfigyelhető a biztonság fétisként való tisztelete, amire válaszul a fenyegetettségekkel szemben felhasználható termékek és megoldások terjedése következett be. A rendőrség a fokozódó igényekkel nem tud lépést tartani. Megjegyzendő, hogy elsősorban a szubjektív biztonság alakulását lehet az említett eszközökkel befolyásolni. Hasonló tendenciák figyelhetők meg a hatalom gyakorlására hivatott más szervek és a társadalmi szükségletek viszonyában. Ezért alakult ki a direkt társadalomirányítást felváltó közvetett kormányzás, ami a közbiztonság védelme körében civil és közhatalmi szervek részvételével működő hálózatok kialakulását hozta magával. Így az emberek és a közösségek maguk is hozzá tudnak járulni a veszélyekkel szembeni védelemhez.

Intézményes formaként említhető a helyzetértékelő tanácskozások (Situation Tables) rendszere, ami nem más, mint az említett résztvevők összejövele a problémák feltárása és a teendők meghatározása céljából. Mindez természetesnek, a jelzett kihívásokra adott ésszerű válasznak tekinthető. Kérdés azonban – vetik fel a szerzők –, hogyan alakulnak a hatalmi viszonyok az ilyen együttműködésben. Megőrzik-e autonómiájukat a civil résztvevők? Amennyiben nem, úgy a demokrácia érvényesülése szempontjából veszélyes lehet a hálózatok létrehozása és működtetése. Carrie B. Sanders és Debra Langan szerint – ahogyan azt az írás címe is jelzi – ténylegesen a rendőrség uralja az említett fórumokat, kihasználva a szakmai tudásában és a birtokában lévő ismereteken alapuló előnyét. Tartalmi elemzés alapján a szerzők arra a következtetésre jutottak, hogy a közbiztonság-védelem hivatalos szervei fogalmazzák meg az elvárásokat a többiekkel szemben, ez pedig a dolog érdemét tekintve lényegében utasítási jogot vindikáló alá-fölérendeltséget eredményez a rendőrség javára. Ráadásul ez a dominancia nem csupán a hagyományos rendészeti kérdésekben nyilvánul meg, hanem az a társadalom

feletti kontroll egyéb területein is érvényesül. Ez pedig teljességgel elfogadhatatlan a demokrácia érvényesülése szempontjából.

Carrie B. Sanders és Debra Langan tételeivel egyet lehet érteni. Hiányérzete annyiban támad az olvasónak, hogy a kutatók egy tendencia lényegét és veszélyeit bemutatták, de nem vállalkoztak a demokratikus válasz lehetőségének a kidolgozására. Természetesen tiszteletben kell tartani a kutatói szabadságot a probléma tárgyalásának határait illetően, mindazonáltal legalább a jelzések szintjén jó lett volna valamit megtudni a fejlődés kívánatos irányáról is.

Kulcsszavak: rendőrség, rendőri hatalom, civil társadalom, közbiztonság, demokrácia, kormányzás

Keywords: police, police powers, civil society, public security, democracy, governing